

ע"פ 2817/15 - המערער בע"פ 2817: המערער בע"פ
ע"פ 3106/15: אורי דהן, יצחק פרטוש נגד המשיבה: מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לעורוים פליליים

ע"פ 2817/15
ע"פ 3106/15

לפני:
כבוד השופט ח' מלצר
כבוד השופט א' שהם
כבוד השופטת ע' ברון

המערער בע"פ 2817/15:
אוריה דהן
 יצחק פרטוש
המערער בע"פ 3106/15:

נ ג ד

המשיבה:
מדינת ישראל

ערעור על גזר דין של בית המשפט המחוזי בירושלים,
מיום 26.3.2015, בת"פ 8603-09-14, שניתן על ידי
כב' השופט א' רומנווב

תאריך הישיבה:
ח' בתמוז התשע"ה (25.6.2015)

בשם המערער בע"פ 2817/15:
עו"ד דוד עמר
עו"ד משה קשלס
בשם המערער בע"פ 3106/15:
עו"ד תומר סגלובייצ'

בשם המשיבה:
עו"ד תומר סגלובייצ'

עמוד 1

פסק דין

השופט א' שהם:

1. לפנינו ערעור מטעם שני מערערים, שהם יядו שנות 1994, על חומרת העונש שנגזר עליהם בבית המשפט המחויז בירושלים (כב' השופט א' רומנווב), בת"פ 8603-09-26.3.2015, מיום 26.3.2015.

עובדות כתוב האישום שהוגש נגד המערערים

2. נגד המערער בע"פ 2817/15 (להלן: המערער 1), ונגד המערער בע"פ 3106/15 (להלן: המערער 2), הוגש כתוב אישום מתוון, המתאר כיצד ניסו המערערים לשודד נהג מונית. בכתב האישום מסופר, כי ביום 26.8.2014, בשעות הערב, שוחחו המערערים ביניהם, והחליטו לשודד נהג מונית. בהמשך לאמר, נכנסו המערערים ביום 27.8.2014, בשעה 15:00, למוניתו של ז.ק (להלן: המתלוון). המערער 1 ישב בכסא הסמוך לכיסאו של המתלוון, והמערער 2 ישב בצדיו השמאלי של המושב האחורי. המערערים ביקשו מהמתלוון להסיעם לרחוב הנביים בירושלים, ומשהgingו לעיד המבוקש, ביקש המתלוון מהמערערים תשלום עבור הנסיעה. המערער 1 מסר למתלוון שטר של 200 ₪, והמתלוון יצא מחייב מספר שטרות במטרה לתיתם כעודף למערער 1. או אז, החל המערער 2 לחנוך את המתלוון מכיון שהוא צועק לעבר המערער 1 "קח לו את כל הכסף, זה ערבו מניאק". המתלוון, בתגובה, ניסה להשתחרר מחייבתו של המערער 2, והיכה בידו את המערער 1, אשר ישב בסמוך אליו. אלא שאז, החל המערער 1 להלום באגירופו, פעים, בפניו של המתלוון. בעקבות כך, נשמו מידיו של המתלוון מספר שטרות, המערער 1 נטל את אחד השטרות, בשווי של 20 ₪, והמערערים נמלטו מהמונה. כתוצאה מהתקיפה, נגרם למתלוון שבר פתוח באפו והוא נזקק לתפרים. בנוסף, נגרמו למתלוון שתי שריטות מתחת לעפעף הימני, וחתר באורך של סנטימטר במצח.

פסק דין של בית משפט קמा

3. ביום 23.12.2014, הרשיע בית משפט קמा את המערערים, על יסוד הודהתם בעבודות כתוב אישום מתוון שהוגש במסגרת הסדר טיעון, בעבירות הבאות: ניסיון שוד, לפי סעיף 402(ב) רישא, בצוירוף סעיף 25 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: חוק העונשין); וחבלה חמורה בנסיבות חמירות, לפי סעיף 335(א)(2) לחוק העונשין.

4. בגור דין מיום 26.3.2015, הדגיש בית משפט קמा את חומרת מעשייהם של המערערים, אשר ניסו לשודד את המתלוון במשפט, וגרמו לו לחבלות חמורות. בית משפט קמा, הדגיש כי העבירות שבוצעו על-ידי המערערים, נעשו לאחר תכנון מוקדם, מטור רצון לנצל את חולשתו של "עובד לילה" כדוגמת המתלוון, וזאת על רקע העבודה שהוא נתפס על ידיהם כ"טרף קל". לכך יש להוסיף את האלים שנקטה כלפי המתלוון והפגיעה הפיזית הלא מבוטלת שנגירהה לו. מנגד, ציין בית המשפט, לקולת המערערים, כי "במקרה דנן לא נעשה שימוש בנשק, וגם רף האלים, הגם שאינו נמנע, אינו נמצא ברף הגובה ביותר".

5. טרם שקבע את מתחם הענישה, נתן בית משפט קמא את דעתו לכך שהמערערים הורשו, אمنם, בשתי עבירות, אך הוסיף, כי "אני סבור כי הן מהוות איירוע אחד. לפיכך גזר הדין ינתן בהתאם להוראות סעיף 40(ג)(א) לחוק העונשין". לצורך קביעת מתחם הענישה, עמד בית משפט כאמור, בהרחבה, על רמת הענישה הנוגגת בעבירות שוד וניסיון שוד. בית המשפט ציין, כי קשת הענישה בעבירות כגון ذה, המלווה בשימוש באלימות, הינה רחבה, וכי מתחם הענישה משתנה מקרה לקרה בהתאם לנסיבות. בית המשפט קבע, כי לנוכח חומרת האירוע, על מתחם הענישה לכלול רכיב מאסר בפועל משמעותית, לגבי כל אחד מהמערערים, וכי אין מקום להבחין ביניהם ולקבוע מתחם ענישה שונה, ביחס לכל אחד מהם. לאחר זאת, נקבע כי מתחם הענישה הראו נעה בין 12 ל-36 חודשים מאסר בפועל.

6. בבואה לקבע את עונשם של המערערים בתחום המתחם, עמד בית משפט קמא על שיקולי הענישה השונים, כאשר מחד גיסא, נשקלו חומרת העבירות שביצעו המערערים ומידיות הענישה הנוגגת בעבירות כגון אלה, ומайдן גיסא, ניתן משקל לנסיבותיהם האישיות של המערערים כפי שעלו מן הتسקירים שהוגשו בעניינם, ובכלל זאת, התחשב בית משפט קמא: בגין הצעיר של המערערים; בהזדאתם בעבודות כתוב האישום; בידי המעצר בהםו; ובמעצר הבית בו הוא נתנו. אשר לערער 1, צוין בנוסף, כי הוא נעדר עבר פלילי, כאשר שירות המבחן המליץ להטיל עליו עונש של של"צ בהיקף של 250 שעות; מאסר מותנה; ופיזיו למתлонן. אשר לערער 2, סבר שירות המבחן, כי יש להשית עליו עונש מאסר בפועל, שירותה בדרך של עבודות שירות, לצד מאסר על תנאי ופיזיו למתلونן.

7. בית משפט קמא, דחה את המלצות שירות המבחן, והשיט על המערערים, עונש זהה, הינו, 24 חודשים מאסר לריצוי בפועל, בኒוי ימי מעצרם; ו-9 חודשים מאסר על תנאי, במשך שלוש שנים, לבלי עבورو אחת מן העבירות בהן הורשו. בנוסף, חיב כל אחד מן המערערים, בפיוצים בסך 7,500 לוטות המתلونן.

יצוין, כי בהחלטתי מיום 14.5.2015, עוכב ביצוע עונש המאסר שהושת על המערערים, עד להכרעה בערעור שהוגש על ידם.

טענות הצדדים בערעורים

8. כאמור, המערערים אינם משלימים עם חומרת עונש המאסר שהושת עליהם, ומכאן הערעורים שלפנינו.

9. המערער 1 טען בהודעת הערעור שהוגשה על ידו, כי שגה בית משפט קמא בכך שלא אימץ את המלצת שירות המבחן שניתנה בעניינו, להטיל עליו עונש של של"צ, וחירף זאת השיט עליו עונש מאסר לריצוי בפועל. לגישת המערער 1, יש מקום להימנע מהטלת עונש מאסר בפועל, וזאתפרט לאור שיקולי השיקום אשר מתקיימים בעניינו, ואשר זכו לביטוי נרחב בתסקיר שירות המבחן שהוגש אודוטיו. לטענתו של המערער 1, בית משפט קמא לא נתן משקל ראוי למכלול השיקולים לקולה, ובهم התקופה הממושכת בה שהה בתנאים מגבלים; גילו הצעיר; והتوزאות הקשות שעלולות להיגרם לו, כתוצאה מריצוי עונש מאסר ממושך. עוד נטען, כי בית משפט קמא לא עשה כל הבחנה, לעניין העונש, בין המערער 1 לבין המערער 2, וזאת על אף חלקו הקטן יותר של המערער 1, בביצוע העבירה. טענה נוספת שיטתה בפי המערער 1, היא כי שגה בית משפט קמא משקיע עבירות ניסיון חדש מתחם ענישה זהה לזה שנקבע לעבירת השוד המוגמרת.

10. בהודעת ערעור שהוגשה מטעמו של המערער 2, נטען כי שגה בית משפט קמא שלא הורה לשירות המבחן להגיש תסקיר משלים בעניינו, טרם שנגזר דיןו, וזאת נוכח העובדה "בגיר עיר", ולאור סיכון" שיקומו הטובים. עוד נטען, כי בית משפט קמא שגה, כאשר לא קבע מתחם ענישה נמוך יותר, בעניינו של המערער 2, נוכח חלקו המוצמצם, כך לטעنته, בביצוע העבירה. לבסוף, טען המערער 2, כי נסיבותו האישיות לא זכו למשקל ראוי, במסגרת קביעת עונשו בתוקף מתחם הענישה שקבע בית משפט קמא.

11. בדיון שנערך בפנינו, חזר בא-כוחו של המערער 1,עו"ד דוד עמר, על נימוקי הערעור, והציג כי שיקום השיקום בעניינו של מרשו מצדיקים חריגה ממתחם הענישה. זאת, בעיקר לנוכח העובדה כי מפקדו של המערער 1 בגודד בו שירות בצה"ל, הביע נכונות לקבלו חרזה לשירות הצבאי. בנוסף, טען עו"ד עמר, כי אין בגזר הדין כל הבחנה בין המערער 1 לבין המערער 2, חרף השוני בחלוקת ביצוע העבירות, והיותו של המערער الآخر, היוזם והרוח החיים מבין השניים.

12. בא-כוח המערער 2,עו"ד משה קשليس, קיבל על אי הפניות של מרשו לקבלת תסקיר משלים, טרם שנגזר דיןו. לטעنته של עו"ד קשليس, שגה בית משפט קמא כאשר לא איפשר לשירות המבחן למצות את ההליך הטיפולי במערער 2, ובכך חסם את דרכו לבקש סטייה לקולא מהמתחם, בשל סיכון השיקום הטובים.

13. בא-כוח המשיבה,עו"ד תומר סגלוביツ', טען בפנינו כי גזר דיןו של בית משפט קמא הולם את חומרת העבירה, ומבטא איזון ראוי בין מכלול השיקולים הרלוונטיים. הגיעו של עו"ד סגלוביツ', העברות שבוצעו על-ידי המערערם מגילמות חומרה יתרה, נוכח התכנון שקדם לביצוען, לרבות בחירת הקורבן; הביצוע המשופף; והאלימות הקשה שהפעילו המערערם כלפי המתalon. עוד נטען, כי המערערם היו שותפים מלאים לכל המעשים המתוארים בכתב האישום, ואין מקום לעורר הבחנה ביניהם לעניין העונש. בנוסף בנוסף, כי היסודות המחייבים במקורה דין, ובעיקר התכנון והאלימות שהופעלה נגד המתalon, מצדיקים ענישה קשה יותר, בהשוואה למקרי שוד אחרים.עו"ד סגלוביツ' הוסיף וטען, כי ההליך השיקומי שעברו המערערם אינם יוצא דופן, ואינו מצדיק חרזה לקולא מהמתחם הענישה. אשר למכות שהוגש על-ידי המערער 1, בדבר הנכונות שהביע מפקדו הקודם של המערער לקלוט אותו בחרזה לשירות הצבאי, טען עו"ד סגלוביツ' כי מדובר, לכל היותר, בהמלצתה, שכן הסמכות בעניין זה נתונה, באופן בלעדי, לגורמי כוח האדם במערכות הגיס.עו"ד סגלוביツ' הזכיר בנוסף, את עבורי הפלילי של המערער 2, ואת ההזדמנות שניתנה לו בעבר לחזור למوطב, אך, למרבה הצער, הזדמנות זו לא נצלה על ידו.

פסקירים משלימים

14. לקרהת הדיון בערעור, הוגשו תסקירים משלימים מטעם שירות המבחן. בתסקיר המשלים שנערך בעניינו של המערער 1, נאמר כי המערער 1 שמש כגורם משמעוני ודומיננטי בקבוצת טיפול בה נטול חלק, וכי קיימן חשש כי המוטיבציה שגילה לשינויו דפוסי התנהגותו עלולה לרדת לטימיון, אם יכנס לכלא. עם זאת, שירות המבחן לא בא בהמלצתה כלשהו לעניין עונשו של המערער 1.

אשר למערער 2, נאמר בתסקיר, כי "ליקח יש קושי בהפנתאת אחריות למשעו", כאשר נראה כי למרות הביטויים המילוליים לשינוי בהתייחסותו עדין מזוקד בצריכיו האישיים, כשהוא מתקשה לנגולות אפתיה כלפי الآخر". לפיכך, נמנע שירות המבחן מהמלצתה טיפולית או עונשית בעניינו של המערער 2.

15. לאחר שעיינתי בגזר הדין ובהודעות הערעור, ולאחר ששמעתי את טענות הצדדים במהלך הדיון לפנינו, סברתי כי יש מקום לחייב באופן חלקי את הערעורים ולהפחית במידת מה, מעונייני המאסר בפועל שהושתו על שני המערערים. עם זאת, אין מקום להימנע כליל מהטלת עונש מאסר לרייצוי בפועל על כל אחד מהמערערים, וזאת בתוך מתחם הענישה שקבע בית משפט קמא.

בפתח הדברים, אזכיר מושכלות ראשונים, לפיהן כלל – אל לה לערצת הערעור להתערב בעונש שהושת בערכאה הדינית, אלא אם מדובר בסטייה קיצונית ממידניות הענישה הראויה והנוגעת, או כאשר מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות את הדבר, וכן במקרים בהם נפלה טעות מהותית בגזר הדין (ע"פ 8344/14 אסור נ' מדינת ישראל (15.3.2015); ע"פ 5849 בן חיון נ' מדינת ישראל (6.10.2014); ע"פ 13/13 6971 עמרן נ' מדינת ישראל (23.9.2014)).

16. עוד יש להזכיר, את חשיבות ההגנה על "עובד ליילה", כגון נהגי מוניות ועובדיו תחנות דלק, דבר המצדיק הטלת עונשים חמורים על כל מי שמתנצל להם.ipi, לעניין זה, דברי השופט א' לוי בע"פ 1885/07 נאיף נ' מדינת ישראל (1.7.2008), שבו אושר עונש של 5 שנות מאסר בגין שוד נהג מונית, תוך שימוש באליםות כלפי:

"נהגי מוניות הפכו בשנים האחרונות טרף קל למשען שוד, הואיל ונאסר עליהם לבחור את נסיעיהם, ולא אחת מנוצלת עובדה זו על ידי אנשים חסרי מצפון כדי להסייע למקומות מבודדים שם הם תוקפים את הנהגים, מאלצים אותם לבrho על נפשם, וגונבים את רכבייהם. זו התנהגות שחוморתה רבה, ולא אחת פסקנו כי יש להשיט בגינה תקופות מאסר ממושכות, במטרה להבהיר לכל את המחיר שיידרשו לשלם אם ימצאו חוטאים בכך" (שם, בפסקה 3, וראו גם, ע"פ 2223 טברי נ' מדינת ישראל (25.4.2012); ע"פ 3204 סמור נ' מדינת ישראל (3.3.2015)).

למרות שמדובר בניסיון שוד ולא בעבירה המשולמת, אין להקל ראי שבעשייהם של המערערים, אשר תכננו לבצע שוד נהג מונית באישון ליילה, והחלו לבצע את זממם תוך שימוש באליםות לא קלה כלפי המתلون. כפי שהובהר לא אחת, יש בעבירות אלה, מעבר לפגיעה בהיבט הכספי והכלכלי, גם פגיעה פיזית בקורבנות העבירה, ובשלומו ובבטחונו של הציבור בכללות).

יחד עם זאת, הגעתו למסקנה כי יש מקום להקל במידה מה בעונשם של המערערים, וזאת מתוך מסקל רב יותר לטעמים הבאים: נסיבותיהם האישיות והנסיבות שאינן מן הקלות; גilm הצעיר של המערערים; והודאותם בכל המiosis להם בכתב האישום המתוקן, כבר בתחילת המשפטם של ההליכים המשפטיים נגדם; וצדדי השיקום החלקיים שנעשו על-ידי כל אחד מהם, כעולה מتسקורי שירות המבחן שניתנו בעניינם.

17. סוף דבר, יצא לחברי להפחית 9 חודשים המאסר בפועל שהושת על המערערים, ולהעמידו על 15 חודשים מאסר בגיןימי מעצרם. לא יהיה שינוי ביתר רכיבי גזר הדין.

המערערים יתיצבו לרצויו עונש המאסר ביום"ר ניצן, ביום 22.7.2015 עד השעה 10:00, או על-פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשוטם תעודת זהות ועותק מפסק דין זה. על המערערים לחתום את כניסה למאסר, כולל האפשרות למינוי מוקדם, עם ענף אבחון ומינוי של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 08-9787336 או 08-9787377.

שפט

השופט ח' מלצר:

אני מסכימים.

שפט

השופט ע' ברון:

אני מסכימה.

שפטת

הוחלט כאמור בפסק דין של השופט א' שהם.

ניתן היום, י"ד בתמוז התשע"ה (1.7.2015).

שפטת

שפט

שפט